

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

การศึกษาเรื่อง ทักษะของผู้เข้ารับบริการในโรงพยาบาลตามโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า 30 บาทรักษาทุกโรคในบทนี้จะกล่าวถึง ขอบเขตการศึกษา ได้แก่ ขอบเขตประชากร และขอบเขตเนื้อหา รวมทั้งวิธีการศึกษา ได้แก่ การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง วิธีการสุ่มตัวอย่าง แหล่งข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ การรายงานผลการศึกษา และระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตประชากร

การศึกษาในครั้งนี้จะศึกษาทักษะของผู้เข้ารับบริการในโรงพยาบาลตามโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า 30 บาท รักษาทุกโรค ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นจำนวนผู้มีสิทธิในการเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลตามโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า 30 บาทรักษาทุกโรค จำนวน 149,216 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 2 พฤษภาคม 2545)¹ โดยจำแนกตามโรงพยาบาลที่สังกัดตามโครงการนี้ จำนวน 13 แห่ง คือ โรงพยาบาลเชียงใหม่ราม 2 โรงพยาบาลช้างเผือก โรงพยาบาลมหาราชฯ โรงพยาบาลรวมแพทย์ โรงพยาบาลเซ็นทรัลเชียงใหม่เมมโมเรียล โรงพยาบาลเมคคอร์มิก โรงพยาบาลค่ายกาวีละ โรงพยาบาลราชเวช โรงพยาบาลเทศบาล โรงพยาบาลแม่และเด็ก โรงพยาบาลประสาท โรงพยาบาลแมคเคน และ โรงพยาบาลเกษมราษฎร์

ขอบเขตเนื้อหา

การศึกษาจะทำการสำรวจทักษะของผู้เข้ารับบริการในโรงพยาบาลตามโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า 30 บาท รักษาทุกโรค ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 13 แห่ง โดยศึกษาใน 2 หัวข้อหลัก คือ

¹ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่, สรุปข้อมูลจำนวนผู้มีสิทธิใช้บริการตามโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า 30 บาท รักษาทุกโรค แยกตามสถานบริการหลัก จังหวัดเชียงใหม่ เดือนพฤษภาคม 2545.

1. ทักษะของผู้เข้ารับบริการในโรงพยาบาลตามโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า 30 บาท รักษาทุกโรค โดยแบ่งตามองค์ประกอบของทัศนคติ ได้แก่
 - 1.1 องค์ประกอบทัศนคติทางด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Component)
 - 1.2 องค์ประกอบทัศนคติทางด้านความรู้สึกหรือความพึงพอใจ (Affective Component)
 - 1.3 องค์ประกอบทัศนคติทางด้านความตั้งใจก่อพฤติกรรม (Behavioral Component)
2. ปัญหา อุปสรรค และ ข้อเสนอแนะของผู้ที่เข้ารับบริการจากโรงพยาบาลในโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า 30 บาท รักษาทุกโรค ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

วิธีการศึกษา

วิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากกลุ่มประชากรที่มีสิทธิในโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า 30 บาท รักษาทุกโรค มีจำนวนมาก ดังนั้นจึงมีความจำเป็นในการสุ่มกลุ่มตัวอย่างบางส่วนเพื่อเป็นตัวแทนของประชากร การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจะหาจากจำนวนผู้มีสิทธิในการเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลตามโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า 30 บาท รักษาทุกโรค จำนวน 149,216 คน โดยการกำหนดค่าต่างๆ และสูตรที่ใช้ในการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างจะอ้างอิงสูตรของ Taro Yamane² ด้วยระดับความเชื่อมั่น 90% จากจำนวนประชากรทั้งหมด ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

โดยที่

- n = จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ
 N = จำนวนประชากรทั้งหมด
 e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ ซึ่งในที่นี้คือ 0.10 (10%)

แทนค่าในสูตร จะได้

$$n = \frac{149216}{1 + 149216(0.10)^2} = 99.93 \text{ หรือ ประมาณ } 100 \text{ ตัวอย่าง}$$

² สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์* (กรุงเทพฯ : เพ็ญฟ้าพรินติ้ง จำกัด, 2544), หน้า 127.

วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง จะใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบความน่าจะเป็น (Probability Sampling) โดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) ตามจำนวนสัดส่วนประชากรในแต่ละพื้นที่ (Area Sampling) ได้แก่ จำนวนกลุ่มตัวอย่างของผู้มีสิทธิรับบริการตามโครงการหลักประกันถ้วนหน้า 30 บาท รักษาทุกโรค ที่สังกัดโรงพยาบาลในแต่ละเขตพื้นที่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 100 กลุ่มตัวอย่าง จากจำนวนประชากรผู้มาใช้สิทธิในโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า 30 บาท รักษาทุกโรค จำนวน 149,216 คน³ โดยครอบคลุมโรงพยาบาลทั้งหมด 13 แห่ง มีสัดส่วนของขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของผู้ใช้บริการของโรงพยาบาลแต่ละแห่ง ดังนี้

รายชื่อโรงพยาบาลในเขต อำเภอเมือง จ. เชียงใหม่	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (ตัวอย่าง)
1. โรงพยาบาลแม่และเด็ก	8,724	6
2. โรงพยาบาลประสาท	10,378	7
3. โรงพยาบาลเทศบาล	12,986	9
4. โรงพยาบาลค่ายกาวิละ	5,627	3
5. โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่	26,607	18
6. โรงพยาบาลราชเวช	7,091	5
7. โรงพยาบาลช้างเผือก	10,162	7
8. โรงพยาบาลเชียงใหม่ราม 2	15,749	11
9. โรงพยาบาลเซ็นทรัลเชียงใหม่เมโมเรียล	9,636	6
10. โรงพยาบาลรวมแพทย์	6,567	6
11. โรงพยาบาลแมคเคน	7,051	5
12. โรงพยาบาลแมคคอร์มิค	17,864	12
13. โรงพยาบาลเกษมราษฎร์	7,774	5
รวม	149,216	100

³ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่, สรุปลข้อมูลจำนวนผู้มีสิทธิใช้บริการตามโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า 30 บาท รักษาทุกโรค แยกตามสถานบริการหลัก จังหวัดเชียงใหม่ เดือนพฤษภาคม 2545.

การรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล จะใช้วิธีการสัมภาษณ์ (Interviewing) กลุ่มตัวอย่างที่เข้ารับบริการรักษาหรือเคยเข้ารับบริการรักษาในโรงพยาบาลตามโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า 30 บาท รักษาทุกโรค โดยเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยลักษณะของแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน จำนวนบุคคลในครอบครัว และ เขตภูมิภคานา

ส่วนที่ 2 เป็นทัศนคติของผู้เข้ารับบริการในโรงพยาบาลตามโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า 30 บาท รักษาทุกโรค โดยแบ่งออกเป็น 3 องค์ประกอบ ได้แก่

2.1 องค์ประกอบทัศนคติทางด้านความรู้ความเข้าใจของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ความรู้ความเข้าใจที่มีต่อโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า 30 บาทรักษาทุกโรค

2.2 องค์ประกอบทัศนคติทางด้านความรู้สึกรู้สึกของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ความพึงพอใจในด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกในการให้บริการสำหรับผู้ป่วยทั่วไป และผู้ป่วยใน ด้านการบริการของเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาล ด้านการบริการรักษาพยาบาลจากแพทย์ และ ด้านอุปกรณ์ทางการแพทย์และเวชภัณฑ์

2.3 องค์ประกอบทัศนคติทางด้านความตั้งใจก่อพฤติกรรมของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย โรงพยาบาลประจำที่ใช้บริการ จำนวนครั้งที่ใช้บริการ ความรุนแรงของอาการ ลักษณะการรับบริการ อาการป่วยล่าสุด ค่าใช้จ่ายส่วนเกิน ความคาดหวังของผู้มารับบริการ การสนับสนุนโครงการของรัฐ การเปลี่ยนแปลงโรงพยาบาล และ สาเหตุที่อยากเลือกรับบริการ

ส่วนที่ 3 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามที่เข้ารับบริการรักษาในโรงพยาบาลตามโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า 30 บาท รักษาทุกโรค

ข้อมูลและแหล่งข้อมูล

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ ผู้ที่เข้ารับบริการรักษาหรือผู้ที่เคยเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลตามโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า 30 บาทรักษาทุกโรคในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 100 ราย ครอบคลุมโรงพยาบาลทั้งสิ้น 13 แห่ง

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เอกสารเผยแพร่ทางราชการ หนังสือ วารสาร สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ รายงานการวิจัย ข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Internet) และ บทความที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาจะเป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามมาทำการประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังต่อไปนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) อธิบายลักษณะของข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ในรูปของการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และ ค่าเฉลี่ย (Means)
2. สถิติเชิงอนุมาน (Inference Statistics) อธิบายลักษณะของความสัมพันธ์ของข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ ในรูปของการทดสอบความแตกต่างโดยวิธีไคสแควร์ (Chi-Square Test) และ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) โดยใช้ระดับนัยสำคัญที่ 0.05⁴

การวัดความรู้ความเข้าใจของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้การประเมินคำตอบที่ได้รับจากการตอบข้อความที่เกี่ยวกับโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า 30 บาทรักษาทุกโรค ว่า ใช่ ไม่ใช่ หรือ ไม่แน่ใจ สำหรับข้อความที่กำหนดให้ โดยประเมินผลจากจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่สามารถตอบข้อความนั้นๆ ได้อย่างถูกต้อง โดยอาศัยเกณฑ์ในการประเมินผลดังนี้

ร้อยละของผู้ที่ตอบข้อความ	เกณฑ์ในการประเมินความรู้ความเข้าใจ
ตอบข้อความได้ถูกต้อง เท่ากับ หรือ มากกว่า ร้อยละ 50	มีความรู้ความเข้าใจ
ตอบข้อความไม่ถูกต้อง หรือ ตอบไม่แน่ใจ รวมกัน มากกว่า ร้อยละ 50	ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจ หรือ มีความรู้ความเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง

การแบ่งระดับความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ Likert Scale ซึ่งจัดแบ่งระดับความพึงพอใจและเกณฑ์การแปลความหมาย ออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับความพึงพอใจ	คะแนน	ระดับความพึงพอใจ	คะแนน
พึงพอใจมากที่สุด	5	พึงพอใจน้อย	2
พึงพอใจมาก	4	ไม่พึงพอใจ	1
พึงพอใจปานกลาง	3		

⁴ กัลยา วานิชย์บัญชา, การวิเคราะห์สถิติ : สถิติสำหรับการบริหารและวิจัย (กรุงเทพฯ : ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545), หน้า 102.

นำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย \bar{X} ซึ่งสามารถคำนวณได้โดยวิธีการดังนี้

ค่าเฉลี่ย $\bar{X} = [(5 \times \text{ความถี่ของระดับความพึงพอใจมากที่สุด}) + (4 \times \text{ความถี่ของระดับความพึงพอใจมาก}) + (3 \times \text{ความถี่ของระดับความพึงพอใจปานกลาง}) + (2 \times \text{ความถี่ของระดับความพึงพอใจน้อย}) + (1 \times \text{ความถี่ของระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด})] / \text{จำนวนทั้งหมด}$

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย จะยึดเกณฑ์ในการวัดระดับความพึงพอใจดังนี้

ระดับความพึงพอใจ	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})
พึงพอใจมากที่สุด	4.50 – 5.00
พึงพอใจมาก	3.50 – 4.49
พึงพอใจปานกลาง	2.50 – 3.49
พึงพอใจน้อย	1.50 – 2.49
ไม่พึงพอใจ	1.00 – 1.49

การรายงานผลการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้จะแบ่งการรายงานผลการศึกษาออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่

บทที่ 1 บทนำ ประกอบด้วย หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ของการศึกษา และประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษา และ นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา

บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และ ทบทวนวรรณกรรม ประกอบด้วย แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ และ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 ระเบียบวิธีการศึกษา ประกอบด้วย ขอบเขตการศึกษา และ วิธีการศึกษา

บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม การวิเคราะห์องค์ประกอบทัศนคติทางด้านความรู้ความเข้าใจ องค์ประกอบทัศนคติทางด้านความรู้สึกรหรือความพึงพอใจ องค์ประกอบทัศนคติทางด้านความตั้งใจก่อพฤติกรรม การวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ และ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์กันของข้อมูล

บทที่ 5 การสรุปผล การอภิปรายผล ข้อค้นพบ และ ข้อเสนอแนะ

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษานี้ประมาณ 6 เดือน เริ่มตั้งแต่เดือน มีนาคม 2545 ถึง เดือน สิงหาคม 2545